

Працюємо з джерелами. Літописи про зовнішню політику князя Данила Романовича.

Практичне заняття

■ Галицько-Волинський літопис про подорож Данила Романовича до Батия

↑ Данило Романович і хан Батий. Малюнок-реконструкція

1. Чому Данило Романович поїхав до Золотої Орди? Чи міг він уникнути цього візиту?
2. Складіть маршрут Данилової подорожі до Сарая. Як відбулася зустріч князя з Батием?
3. Про які риси вдачі Данила Романовича свідчить, на вашу думку, його подорож до Орди та його поведінка в ханській столиці?

«Тим часом хан Батий прислав посла свого до Данила й Василька, коли вони обидва були в городі Дороговську: “Дай Галич!” І Данило був у печалі великій, тому що не укріпив він був землі своєї городами. І, порадившись з братом своїм, поїхав він до Батия... І прибув він до Києва, – і, прийшовши у храм архістратига Михайла, тобто Видобич, скликав чорнориzcів і весь монаший чин. І коли він сказав ігумену і всій братії, щоб вони вчинили молитву за нього. І було сповнено так, вирушив він із монастиря в човні, і прибув до Переяславля. Звідти ж прибув він до Батия на Волгу. І поклонився він за обичаєм їх, і ввійшов у вежу його. Він, Батий, сказав: “Данило! Чому ти еси давно не прийшов? Але якщо нині ти прийшов еси, – то й се добре. Чи п’єш ти чорне молоко, наше пиття, кобилячий кумиз?”. І він сказав: “Досі я не пив. А нині ти велиш – я п’ю”. Він тоді сказав: “Ти вже наш-таки, татарин. Пий наше пиття!” І він, Данило, випивши, поклонився за обичаєм їх. І прислав Батий вина дзбан, і сказав: “Не звикли ви пити молока, пий вино!”

О, лихіша лиха честь татарська! Данило Романович, що був князем великим, володів із братом своїм Руською землею, Києвом, і Володимиром, і Галичем, і іншими краями, нині сидить на колінах і холопом себе називає! О, лиха ти, честь татарська!

Пробув же князь у них днів двадцять і п’ять, а тоді одпущений був, і поручена була земля його йому. І прийшов він у землю свою, і зустрів його брат Василько і сини його. І був плач через обиду його, але ж більша була радість, що він є здоров».

■ Галицько-Волинський літопис про зустріч Данила Романовича з угорським правителем

1. Про які заходи зовнішньої політики Данила йдеться в уривку з джерела? 2. Чому Данило погодився допомогти угорському королю? Чи є цей епізод свідченням мудрої зовнішньої політики Данила? Аргументуйте. 3. Про які риси вдачі короля Данила свідчить уривок з літопису? 4. Про які деталі буденного життя дізналися?

«...Прислав король угорський Бела IV вісника, кажучи Данилові: “Візьми дочку мою за сина свого Льва”. У рік 1252 прислав король угорський Бела до Данила посла, прохаючи його прийти на поміч, на бій, – бо він мав війну з німцями. Данило рушив йому на поміч і прийшов до города Пожга (нині столиця Словаччини Братислава). І виїхав король з послами німецькими назустріч же Данилу-князю... Німці тим часом дивувалися оружжю татарському: бо коні були в личинах і в пополах шкіряних, а люди – в латах, і велике було сяйво полків його од оружжя, що виблискувало. Сам же Данило їхав поруч із королем за звичаєм руським: кінь під ним був напрочуд гарний, сідло позолочене, стріли й шабля золотом оздоблені та іншими прикрасами, аж дивно було, а жупан із тканини грецької широким золотим мереживом обшитий, і чоботи зелені козлові, обшиті золотом... Багато дивилося та багато дивувалося, а король йому сказав: “Не пошкодував би я дати й тисячу срібла за те, що ти прийшов звичаєм руським батьків твоїх”».

1. Які деталі літописної оповіді використав художник для реконструкції образу князя? 2. Як ви гадаєте, чому Данило так пишно вбрався на зустріч із угорським королем і німецькими послами? 3. Про що могло свідчити його вбрання «за звичаєм руським»?

↑ Король Данило Романович. Портрет-реконструкція

■ Галицько-Волинський літопис про коронацію Данила Романовича

1. Пригадайте з вивченого матеріалу, чи пов'язана коронація Данила Романовича з переговорами про участь русичів у хрестовому поході європейських держав проти монголів. 2. Як ставиться літописець до цих подій? Чому саме так? 3. Чому, на вашу думку, хрестовий похід європейських держав проти монголів так і не відбувся? 4. Яке місце в зовнішній політиці Данила належало відносно із Золотою Ордою та Папою Римським? 5. Поміркуйте, яке значення для піднесення Галицько-Волинської держави мала коронація Данила. Як ви гадаєте, про що свідчило прагнення Папи Римського офіційно коронувати Данила як європейського монарха?

«У той же час прислав Папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, які означають королівський сан, кажучи: “Сину! Прийми од нас вінець королівства”. Тим часом Опізо, посол папський, прийшов, несучи вінець і обіцяючи: “Ти матимеш поміч од Папи”. Але він, Данило, все одно не хотів, та умовила його мати його Анна, і князі лядські, і бояри лядські, кажучи: “Прийняв би ти вінець, а ми готові на підмогу проти поганих (монголів)”».

Він, отож, прийняв вінець од Бога, од церкви Святих апостолів, від престолу Святого Петра, і від отця свого, Папи Інокентія, і від усіх єпископів своїх. Прийняв же Данило од Бога вінець у городі Дорогочині, коли він ішов на війну проти ятвягів із сином Львом і з Сомовитом, князем лядським».

← Коронація Данила Галицького 1253 р. послами Папи Римського Інокентія IV. Малюнок-реконструкція

ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ

Завдання 1

Як ви вважаєте, чому літописець, розповідаючи про поїздку Данила Романовича в Орду – загалом успішну та безпечну для князя – писав із гіркотою: «О, лихіша лиха честь татарська!»?

Завдання 2

На основі наведених уривків із Галицько-Волинського літопису визначте напрямки зовнішньополітичної діяльності Данила Романовича.

Завдання 3

Оберіть один з уривків і проаналізуйте його відповідно до правил роботи з історичними джерелами.

Завдання 4

Використовуючи здобуті на уроці знання, складіть історичний портрет короля Данила Романовича.